

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ У ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 10 жовтня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Бізнес-планування у підприємстві»
Викладач (-і)	Романюк Тарас Михайлович, доц., к.е.н., доц. кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380993242939
E-mail викладача	taras.romaniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Денна форма, заочна форма
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=100&id_cou=1727
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktipe.pnu.edu.ua/графік-проведення-консультацій/ .
2. Анотація до до навчальної дисципліни	
<p>Курс «Бізнес-планування у підприємстві» складений відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля, біржова діяльність». Міждисциплінарні зв'язки: «Інвестування», «Економіка малого і середнього бізнесу», «Мікроекономіка», «Облік і оподаткування».</p> <p>В курсі розглядається типова схема та порядок розробки бізнес-плану, особливості планування бізнесу для різних сфер діяльності та ситуацій, подається структура бізнес плану та описується процес підготовки та ухвалення пріоритетних рішень у кожному розділі. Запропонована форма розрахунку таблиць фінансового плану відповідає українській системі оподаткування і підходить як для підприємців, що працюють без статусу юридичної особи так і для юридичних осіб.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є засоби і методи бізнес-планування підприємства, механізм складання планів на підприємствах різних форм власності.</p> <p>Пререквізити: Макроекономіка, Економіка малого і середнього бізнесу, Підприємницька діяльність</p> <p>Постреквізити: Тренінг курс Start-up, Курсовий проєкт Start-up</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета вивчення дисципліни — формування у студентів підприємницького мислення та готовності започаткувати та вести власну справу.</p> <p>Цілі курсу: формування вмінь та практичних навиків з вибору власної бізнес-ідеї та формування вмінь та практичних навиків зі складання бізнес-плану для започаткування власного малого чи середнього бізнесу.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Інтегральна компетентність</p> <p>ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій</p> <p>ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>Спеціальні (фахові) компетентності</p> <p>СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.</p> <p style="text-align: center;">Результати навчання</p>	

ПРН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно-спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних, біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

5. Організація навчання

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	28 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	32 год.
самостійна робота	120 год.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний\ вибірковий
4	Прикладна економіка	2	Нормативний

Тематика курсу

	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінок	Термін виконання
Тема 1. Вибір бізнес-ідеї та логіка бізнес-плану. 1. Вибір бізнес ідеї. 2. Оцінка конкурентоспроможності бізнес ідеї. 3. Логіка бізнес плану – робота над планом реалізації бізнес-ідеї.	Л., с.	Основна та нормативна	Відповідно до методичних рекомендацій, 4 год. л., 2 год. сем., 14 год. сам.		Відповідно до розкладу навчання.
Тема 2. Дослідження ринку та прогноз обсягів збуту . 1. Дослідження ринку. 2. Ціноутворення в малому бізнесі, цінова стратегія. 3. Прогноз обсягів збуту.	Л., с.	Основна та нормативна	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. сем., 14 год. сам.		Відповідно до розкладу навчання.
Тема 3. Конкуренція та план маркетингу. 1. Аналіз конкуренції. 2. Методика проведення SWOT-аналізу. 3. Управління маркетингом.	Л., с.	Основна та нормативна	Відповідно до методичних рекомендацій, 4 год. л., 4 год. сем., 10 год. сам.		Відповідно до розкладу навчання.
Тема 4. Вибір системи	Л., с.	Основна та	Відповідно до		Відповідно

<p>оподаткування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна система оподаткування. 2. Спрощена система оподаткування. 3. Порівняння та вибір системи оподаткування власного бізнесу. 		нормативна	методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. сем., 14 год. сам.		о до розкладу навчання.
<p>Тема 5. План виробництва (організації бізнесу). Організаційний план.</p>	Л., с.	Основна та нормативна	Відповідно до методичних рекомендацій, 4 год. л., 4 год. сем., 14 год. сам.		Відповідн о до розкладу навчання.
<p>Тема 6. Прогноз витрат: інвестиційні та поточні витрати.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Планування витрат: інвестиційні витрати. 2. Планування витрат: поточні витрати. 	Л., с.	Основна та нормативна	Відповідно до методичних рекомендацій, 4 год. л., 4 год. сем., 14 год. сам.		Відповідн о до розкладу навчання.
<p>Тема 7. Складання фінансового плану: план прибутку, план потоку грошових коштів, план-баланс.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складання плану прибутку, 2. Складання плану потоку грошових коштів, 3. Складання планового балансу. 	Л., с.	Основна та нормативна	Відповідно до методичних рекомендацій, 4 год. л., 4 год. сем., 14 год. сам.		Відповідн о до розкладу навчання.
<p>Тема 8. Аналіз та планування ефективності бізнесу. Визначення рівня беззбитковості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз економічної доцільності реалізації проекту 2. Показники ефективності бізнесу та їх планування. 3. Визначення рівня беззбитковості 	Л., с.	Основна та нормативна	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. сем., 14 год. сам.		Відповідн о до розкладу навчання.
<p>Тема 9. Стратегія фінансування .</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Джерела фінансування бізнесу. 2. Вибір стратегії фінансування 	Л., с.	Основна та нормативна	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. сем., 14 год. сам.		Відповідн о до розкладу навчання.
<p>Тема 10. Аналіз ризиків.</p>	Л., с.	Основна та	Відповідно до		Відповідн

		нормативна	методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. сем.		о до розкладу навчання.
Мозковий штурм: Оцінка бізнес-ідеї та аналіз бізнес-плану «Колиба «Джерело».	Мозковий штурм.	Основна та нормативна	Відповідно до методичних рекомендацій, 4 год. 6 год. сам.		Відповідно до розкладу навчання.
Презентації бізнес-планів.			Захист бізнес-планів	100 %.	

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	<p>Система оцінювання знань студентів з дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань.</p> <p>Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять. Студенти пропонують до обговорення свої розділи бізнес-планів (відповідно до теми заняття), група спільно аналізує запропонований розділ та висловлює свої рекомендації. Оцінки за поточний контроль мають питому вагу 50%.</p> <p>Знання, при формі семестрового підсумкового контролю - екзамену, оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:</p> <p>«відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;</p> <p>«добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається помилок та похибок у логіці викладу теорії або при аналізі практичного матеріалу;</p> <p>«задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p> <p>«незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p> <p>Семестровий контроль - здійснюється під час презентації та захисту бізнес-плану. (Питома вага оцінки – 50%) Студенти, які презентували на семінарах всі розділи бізнес плану під час поточного контролю звільняються від фінальної презентації та можуть отримати підсумкову оцінку автоматично, як середньоарифметичну всіх оцінок, зароблених на семінарах.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль відображається в відомостях у 100 бальній системі за наведеною шкалою:</p>
-----------------------------------	---

	Шкала оцінювання		
	університетська	національна	шкала ЄКТС
	90 – 100	відмінно	A
	80-89	добре	B
	70-79		C
	60-69	задовільно	D
	50-59		E
	26-49	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
	1-25	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F
Крім того, оцінка ПСК може бути підвищена за рахунок додаткових балів («перлинок»), зароблених студентами на лекціях за участь в обговоренні проблемних питань, розв'язування завдань та тестів під час лекцій. До екзаменаційної оцінки також додатково додаються 10 балів за кожний сертифікат, отриманий за проходження тренінгів чи онлайн навчальних курсів з бізнес-планування, підприємництва тощо.			
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота – бізнес-план – представляє собою самостійне оригінальне дослідження з планування малого чи середнього бізнесу, розроблений відповідно до вимог методичних рекомендацій.		
Семінарські заняття	Проводяться відповідно до тематики методичних рекомендацій «Бізнес-планування в підприємстві». Методичні рекомендації для студентів спеціальності 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність. /Уклад. Васильченко С.М. – Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, 2020. – 27 с.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Поточний контроль: виконані і представлені до обговорення на семінарах розділи бізнес-плану з середньою оцінкою не менше як 26 балів.		
7. Політика курсу			
<p>Письмові роботи. Виконання індивідуального завдання оформляють у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін.</p> <p>Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Можливе також навчання за індивідуальним планом та дистанційне виконання завдань. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.</p> <p>Неформальна освіта. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf</p> <p>Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволяється як допоміжного інструменту.</p> <p>Додаткові бали +10 балів за участь у конференції: виступ або тези; до 10 балів за сертифікат неформальної освіти.</p>			
8. Рекомендована література			
Основна			

1. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с. ISBN 978-617-7611-59-1
http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Ekonomiky/Docs/2020_Biznes-planuvannja_pidprijemnickoji_dijalnosti.pdf
2. Бізнес-планування в підприємстві: навчально-методичний посібник для студентів ОР “бакалавр” спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність". / Васильченко С.М. – Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, 2020. – 53 с.
3. Бізнес-планування в підприємстві. Методичні рекомендації для студентів спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. /Уклад. Васильченко С.М. – Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, 2020. – 27 с.
4. Бізнес-планування: Навч. пос. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 236 с. ISBN 978-966-364-775-3 <http://uchebniks.com/book/48-biznes-planuvannya-navchalnij-posibnik-makedon-v-v.html>
5. Сім кроків до успішного бізнесу. Посібник-довідник з основ управління малим бізнесом./ Авт. кол. Васильченко Г.В., Васильченко С.М., Вербовська Л.С., Гречаник Б.В., Кулик Т.П. та ін. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2005. -250с.

Нормативна

1. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 року (із змінами і доповненнями). - Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page2>

Наукові публікації

1. Васильченко С.М Розвиток підприємництва в ОТГ: виклики децентралізації. Міжнародна науково-практична конференція «Стратегія підприємства: підприємницький контекст». 16-17 листопада 2017 року / Васильченко Г.В., Васильченко С.М. Київ, КНЕУ.- С.53-54.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://feu.kneu.edu.ua/ua/confere_nce/mijnar_16_17/
2. Васильченко С.М. Управління розвитком підприємств в умовах євроінтеграції. // Матеріали VII Міжнародної науково-практичної щорічної інтернет-конференції «Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств». Проблематика 2018 р.: «Сільськогосподарські підприємства України в умовах агропромислової інтеграції». 23-25 травня 2018р. /Васильченко С.М., Мироняк Ю.В. Видавництво: ТзОВ «Ліга-Прес», 2018. - С.108-111.
3. Величко В. Етапи розробки бізнес-плану підприємства//Економіка України. – 2012. - № 5. - С. 42-48.

Викладач
Романюк Тарас Михайлович

Доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки